

‘Geen enkele van de 13.000 leeft op straat. Opeens was

Van geboorte behoort hij tot de hoge adel, maar nergens voelt hij zich meer op zijn gemak dan in het gezelschap van mensen die alles hebben verloren. Graaf Laurent d’Ursel (64) is codirecteur van het Brusselse opvangcentrum DoucheFLUX en secretaris van de vakbond van thuislozen. Giganten noemt hij hen. Het is hoog tijd, vindt hij, dat ze allemaal een huis krijgen om in te wonen. En dat ze stoppen met sterven op straat. ‘We kunnen duizenden levens redden en tientallen miljoenen euro’s besparen.’

JAN ANTONISSEN / FOTO’S SASKIA VANDERSTICHELE

Het is weer druk in Brussel. De koude heeft bezit genomen van de hoofdstad, en in de schaduw van station Brussel-Zuid is het dringen bij DoucheFLUX, een gezellig gerenoveerde plek waar thuislozen een douche kunnen nemen, hun kleren wassen en – niet onbelangrijk voor wie op straat leeft – hun spullen veilig in een locker opbergen. Laurent d’Ursel, de graaf die zich doorgaans op Crocs voortbeweegt, heeft voor de gelegenheid iets warms aangetrokken: hij draagt sokken in zijn sandalen. En hij hapt naar adem. ‘Het zijn de drukste dagen van mijn leven,’ zegt hij. D’Ursel bereidt, als vakbondssecretaris van de Giganten, een festival voor: een grootse organisatie met wel negentig evenementen in maart.

Voor we aan het interview beginnen, maakt hij twee dingen duidelijk. Het woord ‘dakloze’ wil hij niet meer horen. ‘Thuisloze’ is beter. Maar het beste alternatief is ‘Gigant’, een zelfbedacht letterwoord dat staat voor ‘Gewettigd Individu in Gigantische Armoede maar Niet zonder Trots’.

D’Ursel: ‘Als u toch het woord ‘dakloze’ gebruikt, haal ik mijn kalasjnikov boven.’ Om zijn lippen speelt een vriendelijke glimlach. **LAURENT D’URSEL** «Het doel van ons festival is: Jan met de pet bereiken. Die heeft het, net als u, nog altijd over ‘daklozen’. Die term is dus fundamenteel fout: de meeste mensen die op straat leven vinden ’s nachts wél onderdak, bij de daklozenorganisatie Samusocial, bij een vriend of familielid, bij krakers. Maar ze hebben geen thús, begrijpt u? Het Brusselse gewest, dat in 2022 voor het laatst een telling organiseerde, maakt ook een onderscheid tussen dak- en thuislozen. Volgens de laatste telling heb je in Brussel 800 daklozen en 7.134 thuislozen – inclusief daklozen.

»Jan met de pet gaat er ook van uit dat het probleem van de thuislozen onontkoombaar is: mensen leven al sinds het begin der tijden op straat, hoe jammer dat ook is. En hij veronderstelt dat maatschappelijk werkers met te weinig zijn en onvoldoende betaald krijgen om het probleem op te lossen. Allemaal verkeerd! Maat-



schappelijk werkers stellen de foute diagnose. En daardoor explodeert het aantal thuislozen in België en de rest van Europa.

»Alleen in Finland benaderen ze het probleem op de juiste manier. De Finnen beschouwen thuislozenzorg als een

probleem van huisvesting: iedereen heeft er recht op een woning. En kijk, het aantal thuislozen daalt er niet alleen, de voorspelling is zelfs dat Finland in 2027 helemaal geen thuislozen meer zal hebben.

»Zover zijn we in België nog niet. Wij zien thuislozenzorg

Oekraïense vluchtelingen er wél huisvesting genoeg’

rolstoel zit. De dokter zal u verzorgen – punt. Hij zal geen moreel oordeel uitspreken.

»Met thuisloosheid is dat níét het geval. Als wij Gaston-op-zijn-karton in het metrostation zien zitten, zeggen wij tegen elkaar: ‘Het leven is hard voor mensen als Gaston.’ En dikwijls voegen we daaraan toe: ‘Maar misschien heeft hij het wel zelf gezocht?’ In Finland komt de samenleving hem te hulp zonder een oordeel te vellen.

»Het is hoog tijd om in actie te komen. In 2022 stierven in Brussel 79 mensen op straat. Hun gemiddelde leeftijd was 48. We kunnen dus duizenden levens redden. En tientallen miljoenen euro’s besparen.»

SINT-POETIN

HUMO De ULB heeft becijferd dat een thuisloze de staat gemiddeld 41.000 euro per jaar kost.

D’URSEL «Dat onderzoek hadden wij besteld – we wilden niet meer als naïeve idealisten worden weggezet.

»Met 41.000 euro kun je veel doen. Iemand een jaar lang logies bieden, kost ongeveer evenveel. Volgens de Finnen is het zelfs goedkoper. Zij hebben ze alle opvangcentra gesloten en het vrijgekomen geld in huisvesting gestoken. Hier heb je een plek waar je kunt slapen, een plek waar je kunt douchen, een plek waar je kunt eten, een plek waar je medische zorg kunt krijgen – de versplintering is enorm. *C’est de la connerie!* De Finnen hebben gezegd: ‘We stoppen met die grap’, omdat ze inzagen dat huisvesting het hart van het probleem is.

»De Vakbond van de Giganten pleit dus voor het Finse

als een sociaal probleem of een probleem van volksgezondheid. In België hebben de ministers die verantwoordelijk zijn voor huisvesting er zelfs niets over te zeggen.

»De Vakbond van de Giganten heeft, na talloze acties, wel verkregen dat de Brusselse

staatssecretaris voor Huisvesting en Gelijke Kansen, **Nawal Ben Hamou** (PS), nu ook in de raad van bestuur zit van Brussel’s help, de instelling die de thuislozenzorg in de hoofdstad coördineert. Dat is een begin.

»Ik leg u uit waarom dat zo belangrijk is aan de hand van

een voorbeeld. Stel: u hebt een lijn cocaïne te veel gelegd, en u rijdt zich te pletter tegen een plataan. U moet de rest van uw dagen in een rolstoel doorbrengen. De dokter zal u niet anders behandelen dan een man die door een genetisch defect al zijn hele leven in een

► model. Maar we zijn niet blind voor wat zich hier na februari 2022, na de inval van Rusland in Oekraïne, heeft afgespeeld. Wij hebben **Vladimir Poetin** heilig verklaard.»

HUMO Pardon?
D'URSEL «Poetin is een vreemde snoeshaan, maar door zijn toedoen zijn wel 13.000 thuislozen naar Brussel gekomen, Oekraïense vluchtelingen, van wie geen enkele op straat leeft. Onwaarschijnlijk, hè. Wij noemen dat: het Oekraïense model. In drie weken tijd heeft een bevlogen team – mét staatssecretaris Ben Hamou – een taskforce opgericht die met een onvergelijkelijke daadkracht dertig leegstaande gebouwen in Brussel heeft ontdekt. Opeens was er huisvesting genoeg.

»Een thuisloze die hier geregeld over de vloer komt, woonde al een hele poos in een leegstaand gebouw van het OCMW van Etterbeek. Hij had er, met wat karton, een eigen plek van 15 vierkante meter veroverd. Hij had meermaals gepleit om er ook andere thuislozen onder te brengen. Maar daar was geen geld voor, er waren renovatieplannen – enfin, er waren altijd redenen genoeg om niemand op te vangen. Maar Sint-Poetin stuurt ons Oekraïense vluchtelingen, en in 48 uur plaatsen de arbeiders van het OCMW in Etterbeek vier douches, vier badkamers en vier toiletten. Opeens was dat gebouw vergeven van de Oekraïners.»

HUMO Waarom kon dat zo snel?
D'URSEL «Heel wat mensen hebben gewezen op de achtergrond van de vluchtelingen: ze waren wit, en ze waren christen. Wij hebben de échte reden ontdekt. Het gaat helemaal niet om hun huidskleur of geloof. Ze zijn zo snel opgevangen omdat het *ontsnappen* zijn. Dat is ook een vaste term die wij gebruiken voor mensen die, zoals u en ik, in het systeem zitten, daar soms uitvallen,

maar altijd weer op hun pootjes terechtkomen.

»We hebben Oekraïners op onze vergaderingen uitgenodigd om te begrijpen hoe het mirakel van de 13.000 ontsnaptent zich heeft voltrokken. Wel, het was een harde les voor ons: het was alleen mogelijk omdat de Oekraïense gemeenschap zo solidair is. Een soortgelijk netwerk is er niet voor de Giganten.

»Een netwerk is alles. Als u op straat valt, zullen mensen u weer overeind helpen. U zult wellicht nooit een Gigant zijn.»

HUMO U ook niet.

D'URSEL «Ik zéker niet. Ik ben een *trèscapé* – een ontsnapte in het kwadraat. Ik behoor tot de mensen die zo rijk zijn dat ze nooit op straat zullen belanden: ik heb zeven appartementen, waarvan ik er zes verhuur (d'Ursel werkt als vrijwilliger voor de Giganten en Douche-FLUX, red.). Maar goed, de les van Sint-Poetin is helder: met een goed netwerk hoeft niemand op straat te slapen.

»Ook belangrijk: de resultaten van het Housing First-programma. Dat programma is afkomstig van de Verenigde Staten, maar is intussen tien jaar in gebruik in België. Wat blijkt? Mensen die in een huis gaan wonen nadat ze jarenlang op straat hebben geleefd, blijven daar meestal. Meer dan 90 procent woont twee jaar later nog altijd in hetzelfde huis. Alleen, het Housing First-programma is voorbehouden voor mensen met een dubbele diagnose: ze moeten geestelijke problemen hebben én worstelen met verslaving – drugs,

‘Bijna iedereen kan thuisloos worden. Ook een mooi diploma behoedt je niet voor een diepe val. Over de impact van depressies weet ik bijvoorbeeld alles’

alcohol, medicijnen. Ik vergeet nooit die kerel in Brussel-Centraal die me vertelde: ‘Ik heb een ernstig drankprobleem, maar ik kom niet in aanmerking voor Housing First: mijn geest is oké, zeggen ze.’ Hij moest, met andere woorden, op straat blijven tot hij paranoïde of schizofreen genoeg was.

»Die dubbele diagnose is nonsens, laten we daar zo snel mogelijk komaf mee maken. Anderhalve diagnose, één diagnose, geen diagnose: ieder een heeft recht op een huis.»

WAT IS EEN BUUR?

HUMO Kunnen mensen die jarenlang op straat hebben geleefd van de ene dag op de andere overschakelen naar een huis?

D'URSEL «Eén van de eerste mensen die we met Douche-FLUX van de straat hebben gehaald, had daar twintig jaar lang verbleven. Maar eindelijk was de grote dag aangebroken: hij kreeg een vast adres. Twee maanden later vonden we hem na een poging tot zelfdoding. Er was te veel veranderd in zijn leven. Opeens was hij al zijn geld kwijt aan huur, en woonde hij in een uithoek van Anderlecht waar hij niemand kende. Hij moest in de spiegel kijken: ‘Wat heb jij in dit leven verwezenlijkt?’ – ‘Niets.’ Hij was zijn trots als overlever kwijt.

»Onderschat het niet, de overgang van karton naar een kamer. Mensen zijn alles vergeten. Ze hebben geen benul meer van wat een buur is, of een vuilnisbak, of een factuur. Je moet hen, zeker in de eerste

maanden, intens begeleiden.

»Je moet ook soms maandenlang op iemand inspreken voor hij zijn karton wil verlaten. Journalisten snappen dat niet, dat zag je laatst weer in alle televisiejournals. (*Imiteert televisiejournalist, een denkbeeldige microfoon in de hand*) ‘Gaston, het vriest. Wil je vanavond niet bij Samusocial gaan slapen?’ – ‘Nee, ik blijf liever hier.’ Conclusie van de journalist: ‘Sommige thuislozen slapen liever op straat dan in een instelling.’ Bullshit! Niemand kiest voor de straat. Alleen, na jaren overleven worden enkele vierkante meters karton zo'n minimale thuis, die zo hard is bevochten, dat mensen die kleine verworvenheid niet ook nog eens willen verliezen.

»Als mensen liever op straat blijven, is het omdat de samenleving het voor hen heeft verpest. Dat is geen keuze. Journalisten kunnen beter mensen van het Housing First-programma interviewen om te horen wat zij zeggen. Maar nee, dat doet niemand.»

HUMO Hoelang blijft u met DoucheFLUX nog gratis douches in plaats van logies aanbieden?

D'URSEL «Anderhalf jaar geleden zijn wij ook in het Housing First-programma gestapt. Dat wordt steeds belangrijker voor onze werking: vijf medewerkers zijn er inmiddels voltijds mee bezig.

»Wij waren wel de eerste Brusselse welzijnsorganisatie die tijdens de pandemie een hotel voor de Giganten opende. Ik weet niet of u het zich herinnert, maar het was algemene paniek: de thuislozen zouden de rest van de bevolking besmetten. In werkelijkheid bleken de thuislozen het minst besmettelijk. Hopelijk zal de wetenschap ons ooit kunnen uitleggen waarom.

»In ons hotel zeiden vrouwen al na een



‘Onderschat het niet, de overgang van karton naar een kamer. Mensen hebben geen benul meer van wat een buur is, of een vuilnisbak, of een factuur. Je moet hen, zeker in de eerste maanden, intens begeleiden.’

dag of tien: ‘Ik keer niet meer terug naar de straat. Hier kan ik tenminste rustig over mijn toekomst nadenken.’ Dat was een verpletterend inzicht, moet ik zeggen. Mensen hebben een eigen kamer en badkamer nodig, anders kunnen ze geen plannen maken. (*Slaat zich voor het hoofd*) Negen jaar heb ik erover gedaan om dat inzicht te verwerven. Zonder corona zouden wij, maatschappelijk werkers, daar nooit achter zijn gekomen.»

HUMO Hoe verklaart u die jarenlange blindheid?

D'URSEL «We zitten vast in onze denkschema's. De sector moet met nederigheid bekennen: ‘We hebben het jarenlang zelf verknoeid.’ Tegelijk is er ook totaal geen preventiebeleid.

Hoe vaak signaleert een maatschappelijk werker uit de gevangenis ons niet dat binnenkort een gedetineerde vrijkomt die geen bezoek meer ontvangt. Als zo iemand weer op vrije voeten is, staat die met een beetje tegenslag meteen op straat. En toch gebeurt zelden iets met informatie uit de gevangenis.

»Nog een struikelblok is het criminele gebrek aan betaalbare huurwoningen in deze stad. Weet u dat er in Brussel al tien jaar lang duizenden sociale woningen staan te verkrotten? *Bon*, ik geef nu af op de Brusselse politiek, maar bij mij heeft het, als verhuurder, ook twintig jaar geduurd voor ik inzag dat ik niet het recht had huurgeld te indexeren.»

HUMO U indexeert niet?
D'URSEL «Natuurlijk niet. Indexering is een trucje om de schok van de inflatie te verzachten voor de verhuurder. Waarom zou een huurder daarbij moeten helpen? Laten we wel wezen: als verhuurder heb je amper kosten. Indexering van huurgeld is een misdad.»

BEETJE BIJ BEETJE

HUMO Wat zijn, met uw jarenlange ervaring, de redenen waarom iemand op straat belandt?

D'URSEL «Er zijn zoveel redenen, en ze werken allemaal op elkaar in: een relatie die stukgaat, ziekte, schulden, verslaving, werkloosheid, huiselijk geweld, het statuut van niet-begeleide minderjarigen, het statuut van mensen met een uitkering die gaan samenwonen en een deel van hun uitkering verliezen. En wat ook een verschrikking is: alimentatie. Alimentatie moet je betalen, zelfs als je op straat leeft en je ex intussen met een rijke partner samen is. Binnen de week staat de gerechtsdeurwaarder voor je neus. En dan heb ik het niet eens over mensen zonder papieren. Voor hen is het nog zoveel keren zwaarder.»

HUMO U gaf daarnet aan dat het, in weerwil van het cliché, niét iedereen kan overkomen.

D'URSEL «Bijna iedereen: dokters, advocaten – een mooi diploma behoedt je niet altijd voor een diepe val. In de Vakbond van de Giganten zit een vrouw die voor de Europese Commissie heeft gewerkt. Na het overlijden van twee naasten is ze gecrasht. Depressie. Twee jaar lang is ze op bed blijven liggen, beetje bij beetje heeft ze alles verloren. Over de impact van depressies weet ik alles: ik heb er vier gehad (*zwijgt*).

»Steeds meer mensen voelen dat de afgrond dichterbij komt. Er was de bankencrisis, de klimaatcrisis, de energiecrisis: 33

procent van de Brusselse bevolking leeft inmiddels onder de armoedegrens. Tussen 2020 en 2022 is het aantal thuislozen met 18,9 procent toegenomen. De cijfers waren nog nooit zo slecht, en tegelijk hebben we nog nooit zoveel redenen gehad om optimistisch te zijn. Het Finse model, het Oekraïense model en het Housing First-programma geven aan dat het anders kan.»

HUMO Komt er een omslag in het beleid?

D'URSEL «De Brusselse regering heeft ermee ingestemd het woord ‘dakloos’ uit haar verklaringen te schrappen. Dat lijkt een chirurgische ingreep, in werkelijkheid is het een kosmische revolutie. En de Europese Unie wil in 2030 geen thuislozen meer hebben. Niemand gelooft dat het mogelijk is, maar het blijft wel een mooi doel.»

‘SHAME ON US’

HUMO U bent ook beeldend kunstenaar. Waarom gaat het leeuwendeel van uw tijd naar thuislozen?

D'URSEL «Geen idee.»

HUMO Probeert u toch maar iets te verzinnen.

D'URSEL «Ik heb, als beeldend kunstenaar, het collectief Manifestement opgericht. In 2010 hebben we een expo gemaakt: ‘Shame on Us, daklozen’, een verschrikkelijke titel (*lacht*). We hebben toen zoveel gehoord en gezien dat ik het niet meer kon loslaten. Ik móést doorgaan. Zo is Douche-FLUX ontstaan: met **Chris Aertsen** heb ik het plan opgevat de gaten in de Brusselse zorgverlening te dichten. Voedsel hoefden we niet meer uit te delen, dat deden anderen al, maar er was wel een schrijnend gebrek aan douches.»

HUMO Hoeveel mensen douchen hier per dag?

D'URSEL «Gemiddeld zo'n negentig. Maar sommige mensen komen ook gewoon voor een locker, advies of een activiteit.»

► **HUMO** En om kleren te wassen. **D'URSEL** «Je mag alleen je kleren wassen als je ook een douche neemt. Die maatregel is er gekomen toen we vaststelden dat de hele buurt haar kleren kwam wassen, omdat het hier zo'n goedkope wasserette was (*lacht*).»

HUMO Nog één keer: waarom laten de thuislozen u niet los? **D'URSEL** «Ik moet er in een vorig leven zelf één geweest zijn, zeker? Ik voel me nergens meer op mijn gemak dan in het gezelschap van Giganten. Ik woon ook vlak bij Brussel-Zuid, waar je er veel hebt. Een rijke man in een arme buurt – ik ben het schoolvoorbeeld van wat ik zelf hartstochtelijk veracht: een bobo, een *bourgeois-bobémien* (*lacht*).

»Ik woon al 35 jaar in laag Sint-Gillis. Een volkse buurt, in niets te vergelijken met Woluwe, waar ik vandaan kom. Heel wat mensen dromen van een plekje in zo'n rijke Brusselse gemeente, maar voor mij was het de hel. Het is er sinister en dood. Ik bloei op in een omgeving waar mensen niet bang zijn om buiten te komen en met elkaar te praten. Maar: er mogen niet te veel andere bobo's opduiken of ik ben weg. Mij zul je niet meer aantreffen op het Sint-Gillisvoorplein, waar het intussen stikt van de eurocraten en de hipsters. Daar zijn te veel mensen zoals ik. Met onze soort begint de gentrificatie.»

HUMO Afgelopen zomer is Brussel-Zuid schoongespoten. Was dat ook gentrificatie?

D'URSEL «Het geweld dat is gebruikt om het station schoon te maken, was idiot. Het gevolg is dat heel wat crackgebruikers nu in laag Sint-Gillis zitten. Dat komt ervan als je drugsverslaafden, *pickpockets* en thuislozen allemaal in dezelfde zak steekt. Sommige Giganten zijn voorgoed uit ons zicht verdwenen. En dat allemaal voor het subjectieve onveiligheidsgevoel van trein-

reizigers. De schoonmaak heeft ongetwijfeld mooie statistieken opgeleverd: het aantal zakkenrollers in het station is aanzienlijk gedaald, het aantal drugsgebruikers en thuislozen ook. Bravo! Het station is weer clean. Maar wat is het effect voor de betrokkenen? Daar doet niemand navraag naar.»

HUMO Er was overlast. Wat had men moeten doen?

D'URSEL «Armen mogen niet worden gecriminaliseerd. Drugsverslaafden help je ook niet met zo'n actie, en die kleine delinquenten, meestal jongeren, horen op school te zitten. Waarom zijn ze daar niet? Waarom is ons onderwijs zo'n puinhoop? **Victor Hugo** heeft het met één briljante zin gezegd: 'Wie een schooldeur opent, sluit een gevangenis.'»

HUMO Bent u een eeuwige rebel?

D'URSEL «Ik koester een grote maatschappelijke woede. En daar betaal ik, als kunstenaar, een prijs voor: ik zal nooit een groot oeuvre hebben. Maar dat spijt me niet. Mijn medewerkers zeggen: 'Laurent, jij werkt niet, jij amuseert je.' Dat klopt: ik ben hier elke dag, zeven dagen in de week, maar werken doe ik niet.

»De Giganten hebben mijn leven veranderd. Voor mij zijn ze een uitvergroting van het leven: elke beslissing heeft voor hen grote gevolgen. Dankzij hen leer ik het menselijke gedrag begrijpen.

»De mislukking van dit avontuur is wel dat ik een lijst van negen Giganten kan maken met wie ik in de loop der jaren nauw heb samenge-

werkt maar met wie het met veel geweld is geëindigd. Het geweld was telkens tegen mij gericht.»

HUMO Vadermoord? **D'URSEL** (*zucht*)

HUMO U neemt veel plaats in. **D'URSEL** «Dat is zo: ik neem te veel plaats in. Dat weten al mijn collega's. Ik put iedereen uit. Sommigen noemen me een dictator, maar laatst zei een Gigant: 'U bent mijn slaaf.' En ik dacht: verdorie, hij heeft gelijk, ik sloof me als een gek uit voor hem.

»Het punt is: ook al onderhoud ik een gelijkwaardige relatie met de Giganten, voor hen zal ik altijd een *très capé* blijven. Zij zitten met zware materiële zorgen die ik nooit zal hebben.»

LAURENT & DELPHINE **HUMO** Dat is uw lot: u zult altijd een telg van een adellijke familie zijn. Een graaf.

D'URSEL «Laat ik u een anekdote vertellen. Ik was 10, en ik hoorde mijn vader met de loodgieter bellen. 'Hallo,' zei hij, 'hier Charles d'Ursel. Kunt u even langskomen?' Hij legde neer, en belde opnieuw, maar deze keer naar iemand van de familie: 'Hallo, hier Charles d'Urs. Hoe gaat het met je?' Ik was nog piepjong maar had het meteen door: die andere naam was een sociale filter. Zo maakte hij onderscheid tussen de mensen met wie hij hij omging. Noem mij d'Urs en ik word gewelddadig.»

HUMO Hebt u gebroken met uw vader?

D'URSEL «Helemaal niet. Mijn ouders hebben hun zes kinde-

ren ontzettend veel vrijheid toegestaan. Met mijn vader, een bankier, heb ik nooit echt kunnen spreken: we waren niet van dezelfde wereld. Hij begreep ook niets van hedendaagse kunst. Maar hij was wel aanwezig op al mijn performances. En op het einde zei hij altijd: 'Laurent, *c'était bien*.' (*lacht*)»

HUMO In grote adellijke families, waar het wemelt van de bankiers, magistraten en durfkapitalisten, heb je altijd één excentriekeling. Was dat uw rol?

D'URSEL «Dat stel ik vast, ja.»

HUMO Bent u de clown van de familie?

D'URSEL «Ik heb, behalve met mijn broers en zussen, geen contact met de rest van de familie. Van hen heb ik op mijn 16de afscheid genomen: 'Ciao!' Het was zo kunstmatig als het groot was.»

HUMO De d'Ursels – hoge adel – behoren tot de grote Belgische families. **D'URSEL** «'Grote Belgische families': sorry, ik ben allergisch voor zulke omschrijvingen. Als mensen over mijn geweldige familie beginnen, wijs ik hen erop dat eentje in de gevangenis is geëindigd. Hij bracht rijke oude dametjes het hoofd op hol om hun geld afhandig te maken: 'Tekken je hier, liefje?'

»Mijn moeder, die van lage adel was, is zeer slecht behandeld door de d'Ursels. (*Imiteert*) 'Ze is maar barones, stel je voor zeg, zo'n titel – dat is iets voor Eddy Merckx.' Ik verzeker u: mijn moeder heeft daar haar hele leven lang onder geleden. Grote familie? *Mon cul!* Het is allemaal cinema.»

HUMO Zijn de depressies de prijs die u betaalt om anders te zijn?

D'URSEL «Waarom vind ik die vraag zo onwaarschijnlijk ergerlijk? (*zucht*) Toen ik mijn eerste depressie had, was ik



doodsbang. Als 30-jarige keerde ik terug naar huis, naar mama en papa, en ging ik zes maanden lang op de grond liggen, opgesloten in mijn eigen bubbel. Bij de psychoanalist heb ik zes maanden lang geweigerd over mezelf te spreken, dat vond ik niet interessant. 'Je hebt geen innerlijk leven,' zegt mijn vriendin. Ze heeft gelijk: ik heb geen ego, al gelooft niemand dat. En wat die depressies betreft: ik ben depressief van aard, zoals ik ook epileptisch ben. Dat heeft niets met psychologie te maken.»

HUMO Prins Laurent, de rebel van de koninklijke familie, heeft ook last van depressies.

D'URSEL «Mijn droom was lange tijd dat ik niet de biologische zoon van mijn vader was. Het leek me cool een bastaard te zijn. U moet weten: ik was, als enige in het gezin, nogal mollig. Ik cultiveerde het idee dat mijn moeder, op het hoogtepunt van mijn vaders carrière bij een Amerikaanse bank, was verleid door een onweerstaanbare bankier. Helaas, met het ouder worden ging ik steeds meer op mijn vader gelijken. Het is om zeep, dacht ik.»

HUMO En wat heeft dat met prins Laurent te maken?

D'URSEL «'Laurent', waarvan is dat een anagram?»

HUMO Geen idee. **D'URSEL** «Van *'naturel'* – natuurlijk. *'Un enfant naturel'* is Frans voor 'buitenechtelijk kind'. Dat was mijn droom, terwijl prins Laurent en prinses Delphine er jarenlang mee geworsteld hebben dat ze misschien buitenechtelijke kinderen waren.»

HUMO Hebt u begrip voor de lange strijd van Delphine om alsnog tot de hoogste adellijke familie van dit land te behoren?

D'URSEL «In 2009 heb ik een grote expo over België opgezet. Het was geweldig dat ook Delphine haar werk daarvoor leende. In de jaren daarvoor was de kwestie over het vaderschap van koning Albert in de media gekomen. Delphine kon er niet over zwijgen, het kwelde haar. Ik zei: 'Sla de bladzijde om, het zal je bevrijden.' Maar daar dacht zij dus helemaal anders over.

»Ze wilde almaar bewijzen dat Albert haar vader was. Ik begreep dat niet: kijk naar een foto van hen beiden en je weet worden ging ik steeds meer op mijn vader gelijken. Het is om zeep, dacht ik.»

»Twee weken geleden heb ik Delphine nog eens gezien. Ze klaagde dat ze niet de ruimte kreeg waar ze als prinses recht op had. Delphine is een fantastische artiest, met een ongekende vrijheidsdrang, maar nu volgt ze de wetten van het protocol. Ik hoop dat ze gelukkig is. (*Herstelt zich*) *Bon*, mijn vriendin beweert dat ik me niet in Delphines positie kan verplaatsen. Wellicht heeft ze gelijk.»

KLEINE JEZUS

D'URSEL «Een ander punt van discussie met mijn vriendin is de dood. Ik mis de doden niet, het spijt me. Het leven gaat voort.»

HUMO Hoe ziet u uw dood?

D'URSEL «Daar maak ik een performance van. Ik wil niet eindigen als een man met buisjes en draadjes in zijn lijf, ik wil het grappig houden. Maar dat wordt moeilijk: mijn familie is ultrakatholiek en zal een mis voor me willen houden. Ik heb een zus die non is, en een andere zus was 15 jaar lang aalmoezenier in de gevangenis van Vorst. Ze heeft daar zelfs **Michel Fourniret** ontmoet, de Franse seriemoordenaar. Hij heeft haar de schrik van haar leven bezorgd.

»Het zat zo: op een dag staat ze met een cipier voor de cel van Fourniret. De cipier haalt zijn sleutelbos boven en opent de deur. Ze gaat naar binnen, kijkt Fourniret in de ogen en denkt: dit is de duivel. Hij voelt haar angst en lacht een heel klein beetje. Ze draait zich om en bonst op de deur. Maar, zware fout: de cipier is niet bij de deur blijven staan. Er komt geen reactie. Als bezeten gaat ze opnieuw op de deur bonzen. Terwijl ze zo tekeergaat, zegt Fourniret geen woord: hij kijkt haar aan en lacht. Hij geniet van de paniek die hij bij haar veroorzaakt. Uiteindelijk daagt de cipier toch op. Wat een verhaal, hè (*lacht*). Dat komt ervan als je in elke gedetineerde, zelfs in degene die de weerzinwekkendste misdaden heeft begaan, het goede wilt ontdekken – *le petit Jésus*.»

HUMO Er zat geen kleine Jezus in Fourniret, vrees ik.

D'URSEL «In de familie weten we dat maar al te goed: mijn nicht is getrouwd met de broer van een slachtoffer van Fourniret.»

HUMO Maar we hadden het over de performance van uw dood.

D'URSEL «Ik heb me neergelegd bij het idee dat ik met een mis zal worden begraven, maar mijn laatste wens is dat de niet-gelovigen links in de kerk zullen zitten en de gelovigen rechts. Tijdens de mis zal op een groot scherm een montage te zien zijn van de geestigste momenten in mijn performances. De bedoeling is dat mensen zullen denken: dat was nogal eens een kerel.

»In de kerk zullen ook twee camera's registreren wie huilt. Logischerwijs zouden gelovigen gelukkig moeten zijn, want ik vertoef dan al in Gods handen. Maar je zult het altijd zien: uitgerekend de gelovigen zullen de meeste tranen laten. En zo zal ik in extremis toch nog gelijk krijgen: God bestaat niet (*lacht*).» **H**